

Hemşirelikte Yaşam Boyu Öğrenme: Algılar ve Gerçekler

Lifelong Learning in Nursing: Perceptions and Realities

Emine ŞENYUVA*

İletişim/Correspondence: Emine ŞENYUVA Adres/Address: İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Abide-i Hürriyet Cad. Şişli Yolu Çağlayan/İstanbul Tel: 0212 440 00 00/27066 Fax: 0212 224 49 90 E-mail: esenyuva@istanbul.edu.tr

ÖZ

Enformasyonun sürekli yenilendiği, hiçbir şeyin durağan olmadığı ve değişimin anahtar kelime olduğu günümüzde; değişimin sürekliliği ve hızı, kürselleşme, bilgi ekonomisi, ulusal ekonomiler arası rekabet, işsizlik, bireysel istihdam, bilgi, iletişim ve teknoloji olanaklarının gelişmesine paralel olarak üretilen bilgi miktarındaki artış ve bu bilgilerin aynı hızla güncelliğini yitirmesi vb. nedenler eğitim kurumlarında kazandırılan bilgi, beceri ve tutumların zaman içinde yetersiz kalmasına neden olmuş, bireylerin bireysel, mesleki ve sosyal anlamda gelişimi için ihtiyaç duyduğu güncel bilgiye ulaşması gerekliliğini gündeme getirmiştir. Günümüzde yaşanan bu değişim ve gelişmeler; her bireyin yalnızca bilinenler konusunda değil, aynı zamanda gelecekte karşılaşılabileceği bilinmeyenlere ilişkin olarak da eğitilmelerinde rol oynayacak yeni eğitim hedeflerini ve stratejilerini dikkate almayı gerektirmiştir. Bir başka ifadeyle öğrenmenin okul sınırlarının dışına çıkarak yaşam boyu devam eden bir süreç olarak ele alınmasını zorunlu kılmış, yaşam boyu öğrenme anlayışının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sağlık bakımı hizmetlerinde kullanılmaya başlanan gelişmiş ve yeni teknolojiler, hasta tedavisindeki ve bakımındaki hızlı değişimler; bireylerin daha iyi sağlık hizmeti beklentisi, hızla gelişen bilimsel bilginin hemşirelik uygulamalarına yansıtılması, hemşirelik bilgi ve becerilerinin güncelleştirilmesi gerekliliği, uzmanlaşmaya eğilimin artması vb. nedenler de yaşam boyu öğrenmeyi hemşireler için zorunlu hale getirmiştir/getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, öğrenmeyi öğrenme, sürekli eğitim, hemşire.

ABSTRACT

Today, where the information is constantly renewed, nothing is stable and change is the keyword, reasons such as the continuousness and speed of change, globalization, informational economy, competition between national economies, unemployment, personal employment, information, increase of the produced information in parallel with the development of informational, communicational and technological facilities and the fact that these information have lost their currency with the same speed, etc. have caused the information, skills and attitudes that are brought in educational institutions to become insufficient in the course of time and made the necessity for individuals to reach the up-to-date information required to develop individually, occupationally and socially a current issue. These changes and developments of today have made it inevitable for individuals to consider the new educational targets and strategies, which will play a role related not only with the already known matters, but also the unknown matters that might be encountered in the future. In other words, it has made it compulsory to approach the learning as a process that continues lifelong outside of school and caused the emergence of the understanding of lifelong learning. Reasons such as the advanced and new technologies that have started to be used in health care services, rapid changes in patient treatment and care, expectation of individuals regarding a better health care service, reflection of the rapidly developing scientific information on nursing applications, requisite for updating the nursing information and skills, increase of the tendency in specialization, etc. have made and are making the lifelong learning compulsory for nurses, as well.

Keywords: Lifelong learning, learning to learn, continuing education, nursing.

*Arş. Gör. Dr. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Yazının gönderilme tarihi: 22.10.2012

Yazının basım için kabul tarihi: 14.01.2013

GİRİŞ

Enformasyonun sürekli yenilendiği, hiçbir şeyin durağan olmadığı ve değişimin anahtar kelime olduğu günümüzde; değişimin sürekliliği ve hızı, küreselleşme, bilgi ekonomisi, ulusal ekonomiler arası rekabet, işsizlik, bireysel istihdam, bilgi, iletişim ve teknoloji olanaklarının gelişmesine paralel olarak üretilen bilgi miktarındaki artış ve bu bilgilerin aynı hızla güncelliğini yitirmesi vb. nedenler eğitim kurumlarında kazandırılan bilgi, beceri ve tutumların zaman içinde yetersiz kalmasına neden olmuş, bireylerin bireysel, mesleki ve sosyal anlamda gelişimi için ihtiyaç duyduğu güncel bilgiye ulaşması gerekliliğini gündeme getirmiştir. Günümüzde yaşanan bu değişim ve gelişmeler; her bireyin yalnızca bilinenler konusunda değil, aynı zamanda gelecekte karşılaşılabileceği bilinmeyenlere ilişkin olarak da eğitilmelerinde rol oynayacak yeni eğitim hedeflerini ve stratejilerini dikkate almayı gerektirmiştir. Bir başka ifadeyle öğrenmenin okul sınırlarının dışına çıkarak yaşam boyu devam eden bir süreç olarak ele alınmasını zorunlu kılmış, yaşam boyu öğrenme anlayışının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Akkoyunlu 2008; Ersoy ve Yılmaz 2009; Gopee 2001; Haseski, Odabaşı ve Kuzu 2011).

Bu makalede, yaşam boyu öğrenme kavramı ve yaşam boyu öğrenmenin hemşirelik açısından önemi üzerinde durulacaktır.

Yaşam Boyu Öğrenme Nedir?

Öğrenmenin yaşamın her evresinde ve herhangi bir yerde gerçekleşebileceğini dikkate alan ve öğrenmeyi öğrenmeye temellenen yaşam boyu öğrenme kavramının insanlık tarihi kadar eski olduğu görülmektedir. Antik zamanların büyük düşünürlerinin metinleri, bize onların öğrenme kavramını nasıl doğrudan yaşamın kendisiyle ilişkilendirdiklerini, eğitim alanında toplumların daha çok yetişkin nüfusuna yönelen farklı yöntem ve uygulamaları geliştirdiklerini göstermektedir. Paul Lengrad (1816–1898)’ın da ifade ettiği gibi “*bir insanın, verilen bir dizi, zihinsel ve teknik yükü, yaşam süresinin üstesinden gelebilmesi fikri hızla or-*

tadan kalkmaktadır.” Ancak yaşam boyu öğrenme fikrinin tam olarak ilk kez dile getirilişi XX. yüzyılın başlarına rastlamaktadır. Birinci Dünya Savaşı’ndan hemen sonra, 1919 yılında, İngiltere İmar Bakanlığı’nda Yetişkinler Eğitimi Komitesi, hazırladığı bir raporda yetişkinler eğitimine ilişkin olarak; “*sürekli bir ulusal zorunluluk, yurttaşlığın ayrılmaz bir parçası*” ifadesini kullanmış, raporda “*Yetişkinler eğitimi için olanaklar hem evrensel hem de yaşam boyu olmalıdır.*” sonucuna varılmıştır (Ayhan 2005; Büyükdüvenci 1983; Ersoy ve Yılmaz 2009).

1920’li yıllarda da John Dewey ile birlikte Eduard Lindeman ve Basil Yeaxlee, eğitime günlük yaşamın sürekli bir boyutu olarak bakan kapsamlı bir anlayışın düşünsel temelini kurmuşlardır. Eğitimin yaşam boyu olduğuna ilişkin bu anlayış, eğitim kurumu olarak okulun kurmuş olduğu egemenlik karşısında, eğitim ve öğrenmenin yaş, zaman, yer ile sınırlı olmadığı konusunda hayatın gerçekliğinin savunulmasıdır. Lindeman, 1926 yılında yazdığı ve dilimize “Halk Eğitiminin Anlamı” adıyla çevrilen klasik eserinde, “*eğitim yaşamdır*” derken; yaşamın bütününe öğrenme olduğunu, bu yüzden eğitimin herhangi bir bitim noktası olamayacağını belirtmiştir (Akbaş ve Özdemir 2002; Ayhan 2005; Bağcı 2007; Ersoy ve Yılmaz 2009; Turan 2005).

1920’lerde ortaya çıktıktan sonra 1970’li yıllara kadar bir duraklama dönemine giren yaşam boyu öğrenme düşüncesi, 1970’li yılların başından itibaren sınırsız görünen ekonomik büyüme ortamında, eğitime bağlanan daha geniş değerleri yansıtmış, ilgili fikirler Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) ve İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) gibi uluslararası örgütlerin raporları ile gündeme taşınmıştır (Akbaş ve Özdemir 2002; Ayhan 2005; Bağcı 2007; Ersoy ve Yılmaz 2009; http://ec.europa.eu/education/policies/lll/life/what_islll_en.html).

2000’li yıllarda ise, yararlı ve zevkli öğrenmenin ailede, boş zamanda, sosyal yaşamda ve iş yaşamında gerçekleşeceğini savunan; öğrenme-öğretme rol ve

eylemlerinin farklı zaman ve mekanlarda yer değişebileceğine vurgu yapan “öğrenen toplum”, “yaşam genişliğinde” ya da “yaşam çapında öğrenme”, “yaşam boyu öğrenme” kavramları daha sık kullanılmaya başlanmış, günümüz bireylerinin kazanması gereken önemli becerilerden biri durumuna gelmiştir (Ayhan 2005; Büyükdüvenci 1983).

Farklı kaynaklarda hayat boyu öğrenme, sürekli öğrenme, sınırsız öğrenme, yetişkin eğitimi ve tekrarlayan eğitim gibi kavramlarla eş anlamda/birbiri yerine kullanılan yaşam boyu öğrenme; *insanların yaşamları boyunca kişisel gelişimlerini sağlamak ve yaşam kalitelerini arttırmak için kasıtlı, amaçlı olarak yürüttükleri öğrenmelerdir* (Diker 2009). Yaşam boyu öğrenme konusunda önemli çalışmaları olan Avrupa Komisyonu (2000)’na göre yaşam boyu öğrenme, “*bilgi ve beceri yanında kişisel, toplumsal ve ekonomik yaşamda ayakta kalmaya yarayacak, yaşamın her anında sürdürülen öğrenme etkinlikleri*”; Stockholm (Mart 2001)’de düzenlenen yaşam boyu öğrenme toplantısı sonunda hazırlanan tebliğde; “*bilgi, beceri ve yeterliliği artırmak amacıyla, kişisel, toplumsal ve istihdam perspektiflerinde yaşam boyu süren tüm öğrenme etkinlikleri*”; MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi) kapsamında geliştirilen Hayat Boyu Öğrenme Politika Belgesi (2006)’nde; “*kışisel, toplumsal, sosyal ve/veya istihdama yönelik bir perspektif ile bilgilerin, becerilerin ve yetkinliklerin geliştirilmesi amacıyla hayat boyunca gerçekleştirilen tüm öğrenme faaliyetleri*”, *Sosyal Dönüşüm Mevcut Durum Tespiti Nihai Raporu (DPT 2006)*’nda ise; “*bilginin ve kabiliyetlerin mevcudiyetini sağlamak, değişime adaptasyonunu desteklemek ve yeni öğrenme yolları elde etmek amacıyla yaygın eğitimin bilgi ve iletişim teknolojileri destekli gerçekleştirilmesinin sağlanması*” olarak tanımlanmaktadır.

Genel bir yaklaşımla yaşam boyu öğrenme, *resmi bir özellik taşıyın ya da taşımasın bireysel, mesleki ve toplumsal açıdan bilgi ve beceri geliştirme amaçlı yaşam boyu gerçekleştirilen iş ile insana ve bilgiye daha çok yatırım yapma, birey tarafından ihtiyaç duyulan bilgi*

ve becerilerin kazanılmasını teşvik etme, nitelikli öğrenme olanaklarına ve çeşitli öğrenme deneyimlerine eşit ve açık biçimde erişim sağlamalarını kolaylaştırma, esnek ve yenilikçi öğrenme fırsatlarını genişletme ve fırsat eşitliği sağlama olarak tanımlanmaktadır (Akkoyunlu 2008; Haseski ve ark. 2011). Görüldüğü gibi, yaşam boyu öğrenme tanımlarında da farklı bakış açılarının olduğu ancak günümüzde yaşam boyu öğrenmenin yaşamsal önem taşıdığı, günümüz bireylerinin kazanması gereken önemli becerilerden biri durumuna geldiği görülmektedir.

Yaşam boyu öğrenme aynı zamanda zaman ve mekan sınırlaması olmaksızın temel becerilerin güncellenmesi yoluyla bireylere ilgilerine ve gereksinimlerine uygun eğitim alma, öğrenmeyi öğrenme, yeni fırsatlar yaratabilme ve daha ileri düzeyde öğrenim olanakları sunma fırsatı da tanımaktadır (Ersoy ve Yılmaz 2009; Demirel 2009; Hayatboyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu 2001; Soran, Akkoyunlu ve Kavak 2006).

UNESCO (1996) 21. yüzyıl eğitimi için hazırlamış olduğu Uluslararası Komisyon raporunda yaşam boyu öğrenmeyi 4 temel öğeye dayandırmaktadır (Ersoy ve Yılmaz 2009; Taşocak 2000).

Yaşam boyunca eğitimden yararlanma fırsatları sağlayacak olan “**öğrenmeyi öğrenme**”

- Yalnızca mesleki bir beceriyi değil, birçok durumda/sorunla başa çıkma ve ekiple çalışma yeterliğini elde etmek için “**yapmayı öğrenme**”
- Çoğulculuk, karşılıklı anlayış, başkalarının değerlerine, haklarına saygı ve barış içinde ortak projeler yürütüp, çatışmaları yöneterek bu yolla diğer insanları anlayıp “**birlikte yaşamayı öğrenme**”
- Kişiliği daha iyi geliştirmek ve daha bağımsız olmak için “**varolmayı öğrenme**”.

Görüldüğü gibi, yaşam boyu öğrenme, bireylerin yaşamları boyunca içinde buldukları/bulunacakları her türlü rol, ortam ve çevre için gereksinim duyacakları tüm bilgi, beceri ve tutum sağlamalarına olanak tanıyan bir süreçtir. Bireyin tüm yaşamını kapsa-

yan yaşam boyu öğrenme süreci, okul ve okul dışında alınan eğitimler ve gerçekleştirilen öğrenme etkinliklerini kapsamaktadır. Buna göre okullarda gerçekleştirilen örgün eğitim (formal eğitim), bireysel ya da mesleki gelişim gibi amaçlar taşıyan kurslar ve sertifika programları aracılığıyla geliştirilen örgün olmayan eğitim (non-formal eğitim) ve günlük hayatta herhangi bir etkinlik sırasında plansız ve yapılandırılmamış olarak gerçekleşen yaygın eğitim (informal eğitim) aracılığıyla gerçekleşen öğrenmeler, yaşam boyu öğrenme kapsamına girmektedir. Söz konusu farklı öğrenme yolları ile gerçekleşmesi beklenen ortak hedef, bireylerin bireysel ve mesleki açıdan kendilerini geliştirmeleridir (Aktan 2007; Haseski ve ark. 2011; Turan 2005). Kaynaklarda da, yaşam boyu öğrenmenin tüm yaş gruplarındaki bireylerin, meslek üyelerinin yaşamlarının tüm aşamalarında bireysel, mesleki ve sosyal anlamda gelişimlerinin sağlanmasında, kendileri ve çevresi ile barışık bir biçimde yaşamlarında, yaşamdan haz alan bireyler haline gelmelerinde önemli olduğu, insanlara bilgilerini güncelleştirme, yaşamlarını etkileyen ve değiştiren önemli gelişmeleri anlama ve kavrama, ufuklarını genişletme, kişisel, mesleki ve entellektüel düzeylerini bilinçli bir şekilde genişletme olanağı tanıdığı vurgulanmaktadır (Akkoyunlu 2008; Barnard, Nash and O'Brien 2005; Haseski ve ark. 2011; Gopee 2001 ve 2005).

Ülkemizde de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa Birliği ile entegrasyon sürecinde yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirme amacına dönük çalışmalar yapılmaktadır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen çalışmalardan en önemlisi Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde 2001 yılında hazırlanan "Hayatboyu Eğitim Veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu"dur. Yaşam boyu öğrenme Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda "... gelişen yaşam standartlarına ayak uydurabilme, globalleşen ekonomik dünyaya doğru atılan adımda insan gücünün etkili bir şekilde kullanılması, bilgi ve iletişim teknolojilerinin geniş alanlara aktarılıp yayılması, üretim ve hizmet sektörlerinde kullanılacak bilgi ve becerilere sahip bir nüfusa olan ihtiyaç doğrultusunda insan yetiştirme

tirmeyi hedefleyen yeni bir yaklaşımdır. Yaşam boyu öğrenme kavramının temelinde yatan anlayış; değişimin bir olgu olarak kabul edilmesi olup, değişime ayak uydurabilecek bir işgücü piyasası yaratmakla beraber, yeni değişimlerin gündeme getireceği yeni iş ve beceri ihtiyaçlarına da cevap verebilecek, geleceğe dönük yatırımları olan insan kaynakları ortamının da yaratılmasını kapsamaktadır." biçiminde yer almaktadır (Hayatboyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu 2001). Hazırlanan raporun üzerinden on yıldan fazla zaman geçmiş olmasına rağmen yaşam boyu öğrenme politikalarına ait uygulamalara ilişkin çok somut veriler bulunmamakta olup, yaşam boyu eğitim politikaları ile ilgili az sayıdaki resmi raporda Avrupa Birliği ne üyelik sürecinin izlerini açıkça görmek mümkündür (Bağcı 2007).

Hemşirelikte Yaşam Boyu Öğrenme Neden Önemlidir?

21.yüzyılın hemen hemen bütün ülkeleri, ekonomik refahın ve istikrarın, yeter sayıda ve nitelikli işgücü yaratmaya ve onu elde tutmaya dayalı olduğunu vurgulamaktadırlar. Hemen hemen bütün ülkeler, bilişim ve teknolojik yenilikler çağında meslek üyelerinin sahip olduğu, bilgi, beceri, tutum ve yeterliklerin hızla erozyona uğradığı gerçeğini bilmektedirler. Yine bilinmektedir ki, niteliksiz meslek üyesi için iş olanakları her geçen gün azalırken, daha yüksek beceriler ve uyum yeteneği isteyen işlerin sayısı gittikçe artmaktadır. Bunun için meslek üyelerinin sürekli öğrenme becerilerini yani öğrenmeyi öğrenme becerilerini kazanması, öğrenmeyi yaşamının bir kesiti değil, yaşamının kendisi olan, yaşam boyu süren bir süreç olarak görmesi gerekmektedir. Bir başka ifadeyle meslek üyesinin kendini yaşam boyu öğrenme bağlamında geliştirerek, mesleğinin gelişimine katkı sağlaması beklenmektedir (Aspin ve Chapman 2000; Barnard ve ark. 2005; Gopee 2002 ve 2005; Gökçebay, Bakır, Mutlu ve Kaya 1997).

Profesyonel/mesleki kimliğin gelişmesinde yaşam boyu öğrenme ve yaşam boyu gelişmenin önemli olduğunu vurgulayan ve buna inanan mesleklerden biri

de “hemşirelik”tir. Bilindiği gibi dünyadaki hızlı ve yoğun ekonomik, demografik, kültürel ve teknolojik değişme ve gelişmeler, sağlık bakımı hizmetlerini de etkilemekte, bireylerin/meslek üyelerinin eğitim gereksinimlerinin hızla artmasına neden olmaktadır. Günümüzde içerik ve süre bakımından yeterli sayılabilecek eğitim programlarından geçirilmiş olsalar bile, yaşam boyu öğrenmeyi benimsememiş dolayısıyla yaşam boyu öğrenme yoluyla bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını yenilemeyen hemşirelerin sağlık bakım hizmetlerinde yeterince etkili olmaları beklenemez. Çünkü hemşirelerin temel mesleki eğitimde kazandığı bilgilerin bir bölümü zamanla unutulmakta, bir bölümü ise bilimsel ve teknolojik değişmelere ve gelişmelere bağlı olarak geçerliliğini yitirmektedir (Aspın ve Chapman 2000; Barnard ve ark. 2005; Gallagher 2007; Gopee 2002; Taşocak 2000). Hemşireler, mesleki ve toplumsal yönlerden sürekli olarak kendilerini tamamlama ve yenileme olanaklarına sahip olmama durumunda görevlerini eskimiş, geçersiz belki de yanlış bilgi, beceri ve tutumlarla sürdürerek etkinliklerini yitirmektedirler/yitirebilirler. Böyle bir sonuç, yaşam boyu öğrenmenin hemşireler için ne ölçüde önemli ve gerekli olduğunu göstermektedir. Ayrıca sağlık bakımı hizmetlerinde kullanılmaya başlanan gelişmiş ve yeni teknolojiler, hasta tedavisindeki ve bakımındaki hızlı değişimler, bireylerin daha iyi sağlık hizmeti beklentisi, hızla gelişen bilimsel bilginin hemşirelik uygulamalarına yansıtılması, hemşirelik bilgi ve becerilerinin güncelleştirilmesi gerekliliği, uzmanlaşmaya eğilimin artması vb. nedenler de yaşam boyu öğrenmeyi hemşireler için zorunlu hale getirmiştir/ getirmektedir (Aspın ve Chapman 2000; Barnard ve ark. 2005; Gopee 2002 ve 2005; Stein 1998). Florence Nightingale’in de vurguladığı gibi “*Hemşirelerin yaşam boyu öğrenmeleri bir zorunluluktur.*” Ancak hemşirelerin yaşam boyu öğrenen bireyler/meslek üyeleri olabilmeleri için bazı yeterliklere, becerilere de sahip olmaları gerektiği göz ardı edilmemelidir. Gopee (2002) hemşirelerin yaşam boyu öğrenen bireyler/meslek üyeleri olabilmeleri için sürekli öğrenme, kendini geliştirme bağlamında öğrenmeyi öğrenme becerilerine, Dickinson (2000) ve Maslin (1997) bilgi ve iletişim teknolojisi kullanma,

sorun çözme, yazılı-sözlü iletişim becerilerine, Titmus (1999) kendi kendine öğrenme becerilerine, Hincliff (1994) bilgi kaynaklarına ulaşma becerilerine sahip olmaları ile mümkün olduğunu vurgulamaktadır.

Yaşam boyu öğrenme, bilgi tabanının büyük bir hızla artması, derinleşmesi, genişlemesi, eskimesi ve karmaşık yapıdaki teknolojiyi kullanmanın gerekli olması nedeniyle hemşirelerin gelecekte yapabileceklerini biçimlendirir. Bu nedenle her yaşam boyu öğrenmede; bilginin arttırılması, yeni bilgilerin kazandırılması, mevcut becerilerin geliştirilmesi, verilenlerin davranışlara yansımaları ve davranış değişikliği oluşturması göz önüne alınmalıdır (Abruzzese 1986; Gökçebay ve ark. 1997; Mouzakıtis ve Tuncay 2011; Thurstone 1992). Kaynaklar incelendiğinde de, profesyonel kuruluşların, sağlık bakımı hizmeti veren meslek üyelerinin sürekli profesyonel gelişiminin bir kültüre, yaşam biçimine dönüşmesinin zorunlu olduğunu vurguladıkları görülmektedir (Aspın ve Chapman 2000; Barnard ve ark. 2005; Gopee 2001 ve 2005). Özellikle akreditasyon sistemi olan gelişmiş ülkelerdeki sağlık kuruluşlarında çalışma iznini yenilemek için, belirli ölçütleri içeren sürekli eğitim etkinliklerine katılmak ve belli aralıklarla yeniden yeterlik sınavlarına girmek zorunludur. Bu nedenle birçok şirket, sağlık kuruluşu ve meslek örgütü gelişmiş teknoloji desteğinden de yararlanarak, hemşirelikte yaşam boyu öğrenme etkinliklerini üst düzey yapılanma ve ölçütler doğrultusunda sistemli şekilde yerine getirmektedir. Temel amaç, hemşirelerin yaşam boyu öğrenme yoluyla bireysel ve mesleki gelişimlerini çağdaş yaklaşımlar doğrultusunda sürdürerek/arttırarak verdikleri bakımın, hizmetin niteliğini/kalitesini yükseltmeleri, bir başka ifadeyle nitelikli hizmet yoluyla sağlık hizmeti alan sağlıklı/hasta birey, aile ve toplumu korumaktır (Abruzzese 1986; Alspach 1995; Aspın ve Chapman 2000; Gopee 2002; Stein 1998; Taşocak 2000; Thurstone 1992). İlgili kaynaklarda da, hemşirelerin verdikleri bakımın, hizmetin niteliğini/kalitesini yükseltmeleri için yaşam boyu öğrenmenin önemine ve gerekliliğine inandıkları ancak hemşirelerin yaşam boyu öğrenme eğilimi içerisinde olmadığı ve öğrenmeye açık olmadıkları, yeni

bilgi ve beceriler öğrenmeyi yaşamlarını vazgeçilmez bir özelliği olarak görmeye istenilir düzeyde olmadığı vurgulanmaktadır (Aspın ve Chapman 2000; Barnard ve ark. 2005; Gopee 2002 ve 2005; Stein 1998).

SONUÇ

Sağlık bakımı hizmetlerinde yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip nitelikli hemşirelerin yer alması, sağlık sorunlarına bakışı ve çözümün niteliğini artıracaktır. Yaşam boyu öğrenmenin önemi, bugünün ve geleceğin eğitim sorularını karşılamayı vaadettiği düşüncesine temellenmektedir. Yaşam boyu öğrenmenin bugüne kadar geliştirilmiş eğitim politikalarını ve uygulamalarını göz ardı etmeksizin yeni sorunlara yanıt verme potansiyeline sahip olması, yaşamın her alanında ortaya çıkan eğitim etkinliklerine sistemli bir bütünlük kazandırması ve bireylerin sürekli değişen ve gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin bir kullanıcısı olarak bilgiye ulaşan, kullanan ve yeni bilgiler üretebilen bireyler/meslek üyeleri olmalarını sağlaması, benimsenmesinin temel nedeni olarak görülmektedir.

KAYNAKLAR

Abruzzese, R. S. (1986). Nursing Staff Development Strategies For Success. 2nd. ed., Mosby Company, St. Louis.

Akbaş, O., Özdemir, S. (2002). Avrupa Birliği'nde yaşam boyu öğrenme, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/155-156/akbas.htm> (19.05.2012).

Akkoyunlu, B. (2008). Bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu öğrenme. International Educational Technology Conference (IETC 2008), 06-09 Mayıs, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 11-15.

Aktan, C. C. (2007). Yüksek öğretimde değişim: Global trendler ve yeni paradigmlar, <http://www.canaktan.org/egitim/global-trendler/aktan-trendler.pdf> (06.04.2007).

Alspach, G. J. (1995). The Educational Process in Nursing Staff Development. Mosby Company, St. Louis.

Aspın, D., Chapman, J. (2000). Lifelong learning: Concept and conceptions. International Journal of Lifelong Education, 19(1): 2-19.

Avrupa Komisyonu (2000). What is LifeLong Learning? http://ec.europa.eu/education/policies/lll/life/what_islll_en.html (19.05.2012).

Ayhan, S. (2005). Düünden bugüne yaşam boyu öğrenme. F. Sayılan ve A. Yıldız (Yay. Haz.), "Yaşam boyu öğrenme: sempozyum bildirileri ve tartışmalar": I. Yaşam Boyu Öğrenme Sempozyumu, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2-14.

Bağcı, Ş. E. (2007). Avrupa Birliği ülkelerinde yaşam boyu eğitim politikaları: Almanya, Danimarka ve Türkiye üzerine karşılaştırmalı bir çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Barnard, A., Nash, R., O'Brien, M. (2005). Information literacy: Developing lifelong skills through nursing education. The Journal of Nursing Education, 44(11): 505-510.

Büyükdüvenci, S. (1983). Yaşam boyu eğitim, felsefesi üzerine. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 16(2): 225-242.

Demirel, M. (2009). Yaşam boyu öğrenmenin anahtarları: Öğrenmeyi öğrenme. 2. Ulusal Eğitim Psikolojisi Sempozyumu, 18-19 Nisan, İstanbul.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) (2006). Bilgi toplumu stratejisi sosyal dönüşüm mevcut durum tespiti nihai rapor, <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/btstrateji/BTS%20-%20MDT%20-%20Sosyal%20Donusum%20-%20Nihai.pdf> (02.02.2011).

Dickinson, M. (2000). An analysis of the accreditation of transferable skills in extra-curricular activities within higher education. Assessment and Evaluation in Higher Education, 25(1): 61-70

Diker, Y. C. (2009). Üniversite öğrencilerinin yaşamboyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ersoy, A., Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'de halk kütüphaneleri. Türk Kütüphaneciliği, 23(4): 803-834.

Gallagher, L. (2007). Continuing education in nursing: A concept analysis. Nurse Education Today, 27(5): 466-473.

Gopee, N. (2001). Lifelong learning in nursing: Perceptions and realities. Nurse Education Today, 21: 607-615.

Gopee, N. (2002). Human and social capital as facilitators of lifelong learning in nursing. Nurse Education Today, 22: 608-616.

Gopee, N. (2005). Facilitating the implementation of lifelong learning in nursing. British Journal of Nursing, 14(4): 761-767.

Gökçebay, N., Bakır, S., Mutlu, G., Kaya, B. (1997). Hemşirelik sürekli eğitim ve klinik. IV. Ulusal Hemşirelik Kongresi, 10-12 Eylül, Kıbrıs, 294-296.

Haseski, H. İ., Odabaşı, F., Kuzu, A. (2011). Türkiye'de orta yaş üstü yetişkinlere yönelik yaşam boyu öğrenme olanakları. International Educational Technology Conference (IETC 2011), 25-27 Mayıs, İstanbul, 2047-2056.

Hemşirelikte Yaşam Boyu Öğrenme: Algılar ve Gerçekler

Hayatboyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001). www.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3206/oik584.pdf (02.02.2011).

Hinchliff, S. (1994). Learning for life. *Nursing Standard*, 8(48): 20-21.

Maslin, S. E. (1997). A perspective on lifelong learning and its implications for nurses. *Nurse Education Today*, 17: 431-436

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) (2006). www.megep.meb.gov.tr/ (19.05.2012).

Mouzakıts, G., Tuncay, N. E. (2011). E-learning and lifelong learning. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 12(1), http://tojde.anadolu.edu.tr/tojde41/articles/article_9.htm

Ryan, J. (2003). Continuous professional development along the continuum of lifelong learning. *Nursing Education Today*, 23: 498-508.

Soran, H., Akkoyunlu, B., Kavak, Y. (2006). Yaşam boyu öğrenme becerileri ve eğitimcilerin eğitimi programı: Hacettepe Üniversitesi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30: 201-210.

Stein, A. (1998). History of continuing nursing education in The United States. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 29(6): 245-252.

Taşocak, G. (2000). Eğitimde süreklilik. I. Ulusal Klinisyen Hemşireler ve Ebeler Kongresi, 4-7 Mayıs, Antalya.

Thurstone, H. (1992). Mandatory continuing education: What the research tell us. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 23(1): 6-14.

Titmus, C. (1999). Concepts and practices of education and adult education: Obstacles to lifelong education and lifelong learning. *International Journal of Lifelong Education*, 18(3): 343-354.

Turan, S. (2005). Öğrenen toplumlara doğru Avrupa Birliği eğitim politikalarında yaşam boyu öğrenme. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 5(1): 87-98, http://ec.europa.eu/education/policies/III/life/what_isIII_en.html (19.05.2012)